

VOLKSKRANT

13 APRIL 2016

Reportage Geestelijk leven

Acht eeuwen oud is de orde der dominicanen. Velen, ook binnen de orde, hadden zich er al mee verzoend, dat ze langzaam zou verdwijnen. Maar zie, er zijn weer zielen die zich geroepen voelen tot het geloof.

Van onze verslaggever
Sander van Walsum

i

Oeroude Orde met een smetje

De (bedel-) Orde der Predikheren (dominicanen), werd in 1216 erkend door paus Honorius III. De dominicanen, vernoemd naar de Spaanse priester Dominicus Guzman, werden geacht het evangelie te verkondigen en ketterij te bestrijden. De huidige dominicanen schamen zich diep voor de meedogenloosheid waarmee de laatste taak soms werd uitgevoerd. De orde heeft drie takken: die van de broeders, die van de zusters en die van de leken. De dominicanen zijn sinds 1232 ononderbroken aanwezig geweest in Nederland. Na de Reformatie werden hun kloosters weliswaar gesloten, maar organiseerden zij zich in parochies. Momenteel zijn er nog vier dominicaanse kloosters in Nederland: in Bergen Dal, Huissen, Zwolle en Rotterdam. De viering van het 800-jarig bestaan van de orde gaat onder andere gepaard met de introductie van een speciaal bier en met de presentatie van een nieuw habijt.

Reportage Geestelijk leven

Acht eeuwen oud is de orde der dominicanen. Velen, ook binnen de orde, hadden zich er al mee verzoend, dat ze langzaam zou verdwijnen. Maar zie, er zijn weer zielen die zich geroepen voelen tot het geloof.

Van onze verslaggever
Sander van Walsum

UTRECHT Toen Holkje van der Veer aansluiting zocht bij de dominicaanse zusters in Zwolle, zaten die eigenlijk niet meteen te wachten op een bekeerling. 'En ze hadden niet het gevoel dat ze mij nog veel te bieden hadden.' We hebben onze tijd wel gehad, dat was zo'n beetje de stemming die Van der Veer (55) proefde.

Inmiddels woont Van der Veer te midden van dominicanessen met een gemiddelde leeftijd van 80 jaar, in Nijmegen. Zicht op aanwas is er niet.

Ook René Dinklo (50) vreeste tot voor kort dat hij was voorbestemd het licht voor de orde in Nederland te moeten uitdoen. 'Ik vond het een heel belastend idee. Maar toen ik mij er eenmaal mee had verzoend, stond er opeens iemand op de stoep die tot de orde wilde toetreden. Daarna nog een, en nog een. Momenteel zijn er, behalve de ongeveer 55 broeders, vijf dominicanen in vorming. Mensen van in de veertig, die een maatschappelijk leven achter zich hebben.'

De orde der dominicanen bestaat 800 jaar. In Nederland neemt het aantal intredingen weer toe, al gaat het nog altijd over een handjevol mannen en vrouwen.

Dinklo koestert desalniettemin niet de illusie dat de vijf nieuwkomers een periode van nieuwe bloei voor de dominicanen zullen inluiden. Maar ze geven de orde in elk geval enig respect.

Ook Erik Borgman (58), lekenlid van de orde, voorziet op korte termijn geen herrijzenis van de kerk. 'Het beeld dat in het rapport *God in Nederland* wordt geschetst, is al vijftig jaar over ons uitgestort: met het geloof gaat het minder, minder, minder. Er zijn steeds minder gelovigen, en zij die nog geloven, geloven steeds minder.'

Ze zijn alle drie kinderen van de jaren zestig, toen de kerk in een verbijsterend tempo uit de samenleving verdween. Hun keuze voor 'een leven in het geloof' was dus niet vanzelfsprekend.

Dinklo's ouders, ofschoon getuigend katholiek, begroetten zijn keuze 'met gefronste wenkbrauwen'. De vader van Borgman - een verlichte katholiek - vroeg zich af of junior wel theologie moest studeren 'in deze kerk' - die zich tot zijn afgrijzen had afgewend van progressieve katholieken als de theoloog (en dominicaan) Edward Schillebeeckx. En voor de doopsgezinde ouders van Van der Veer - sociaal bewogen mensen die leefden volgens het credo 'daden gaan woorden te boven' - was haar overgang naar het rooms-katholicisme 'wel een dingetje'.

Borgman bewoont het voormalige stadsklooster van de dominicanen in Utrecht - een klein bakstenen complex

De vragen van deze tijd zijn vaak geloofsvragen

De 'nieuwe dominicanen' René Dinklo (links), Erik Borgman en Holkje van der Veer in de Dominicuskerk in Utrecht.
Foto Julius Schrank / de Volkskrant

Oeroude Orde met een smetje

De (bedel-) Orde der Predikheren (dominicanen), werd in 1216 erkend door paus Honorius III. De dominicanen, vernoemd naar de Spaanse priester Dominicus Guzman, werden geacht het evangelie te verkondigen en ketterij te bestrijden. De huidige dominicanen schamen zich diep voor de meedogenloosheid waarmee de laatste taak soms werd uitgevoerd. De orde heeft drie takken: die van de broeders, die van de zusters en die van de leken. De do-

minicanen zijn sinds 1232 ononderbroken aanwezig geweest in Nederland. Na de Reformatie werden hun kloosters weliswaar gesloten, maar organiseerden zij zich in parochies. Momenteel zijn er nog vier dominicaanse kloosters in Nederland: in Bergen Dal, Huissen, Zwolle en Rotterdam. De viering van het 800-jarig bestaan van de orde gaat onder andere gepaard met de introductie van een speciaal bier en met de presentatie van een nieuw habijt.

dat eigenlijk nooit de beoogde functie heeft vervuld. Toen het in 1952 werd opgeleverd, hadden de dominicanen net de gedachte omhelsd dat zij beter 'in de dynamiek van de stad' hun werk konden doen dan in de beslotenheid van een klooster. Kort daarop tekende de ontkerkelijking zich af. De kerk die deel uitmaakt van het complex zal mogelijk worden gesloten.

Wat in *God in Nederland* niet helemaal kloopt, is dat met de kerkelijkheid ook de religiositeit zou verdampen, vindt Borgman. 'Dat is niet het geval. Mensen zijn heel onzeker en stellen vragen waar de kerk een antwoord op zou moeten kunnen geven. Ze zijn zich er vaak alleen niet van bewust dat het om geloofsvragen gaat. Het is aan ons om dat duidelijk te maken.'

Dat is ook de ervaring van Holkje van

“Onze concepten passen niet zonder meer bij een zzp-samenleving

Erik Borgman lekenlid van de orde der dominicanen

der Veer. In het dominicaanenklooster in Huissen (Gelderland) ontmoet ze vele van de ongeveer 20 duizend mensen die er kortere tijd verblijven. 'Sommigen van hen hebben er geen benul van dat we in dat klooster iets met de Bijbel doen. Bij veel dertigers is de Bijbel volkomen uit het leven verdwenen. Omdat ze het grote verhaal niet meer kennen, hebben zij het gevoel dat zij de eersten zijn die bepaalde gevoelens en twijfels onder woorden brengen, terwijl de Bijbel vol staat met die gevoelens en twijfels. Maar de mensen weten dat simpelweg niet meer.'

Het is niet bedoeld als verwijt. Want het christelijk geloof is nu eenmaal decennialang overstemd door het seculier geraas. Van der Veer ondervond dat zelf in de jaren zeventig als zij zich ten overstaan van docenten of vrienden liet ontvallen dat ze in het weekend weleens een kerk bezocht - geheel op vrijwillige basis. 'Daarop werd vaak zwaar onthutst gersageerd. Alsof ik mij aan een groot gevaar blootstelde. Een van mijn docenten hield mij voor dat de kerk verantwoordelijk was voor de Holocaust. In die pool van duisternis had ik toch niets te zoeken?'

'De kerk heeft dan ook een slechte prestatie', zegt Borgman. 'Het is ook aan haar te wijten dat de gedachte kon postvatten dat het de kerk te doen is om kindermisbruik en om het weren van homo's. Geloven is redelijk te verantwoorden, maar het christendom heeft ook iets ingewikkelds. Het gaat over toegeven aan je zwakte. Om overgave, het loslaten van de controle. Die concepten passen niet bij een zzp-samenleving die zelfredzaamheid als het hoogste goed ziet.'

Het geloof heeft het in Nederland nog moeilijker dan in de ons omringende landen, denkt Borgman. 'Als iets niet van deze tijd wordt geacht, moet het meteen worden afgeschaft. We kampen met een aangeleerd onvermogen om dingen vast te houden. We zijn in extreme mate modegevoelig. Moderniteit is onze ideologie.' De dominicanen zijn de schatbewaarders van een traditie die daar wezensvreemd aan is.

Advertentie

BeteoR

MENS EN ORGANISATIE

BeteoR zoekt voor het Picasso Lyceum te Zoetermeer een

innovatieve afdelingsleider

Informatie: www.beteor.nl